

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

DÍVĚRA

JAKO PODMÍNKA
SOCIÁLNÍ PRÁCE

Na ulici se pracuje!

15.—16. 5. 2025

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Postoj mladých k sociálním sítím, dezinformacím a jejich vlivu na společnost

Na ulici se pracuje!

Mgr. Zuzana Schreiberova, výzkumnice projekt “Digitální doba a
hrozby pro lidská práva”
zuzanaschreiberova@gmail.com , +420728458426

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

EXPONENCIÁLNĚ ROSTOUCÍ TECHNOLOGIE A NÁŠ MOZEK Z DOBY KAMENNÉ

Technologická akcelerace

Exponenciální vývoj: Technologie se vyvíjejí exponenciálně, zejména v oblastech jako umělá inteligence, genetika a robotika.

Nárůst výpočetního výkonu: Výpočetní kapacita se zdvojnásobuje každých 18–24 měsíců, což vede k rychlým a zásadním změnám ve společnosti.

Evoluční zpoždění

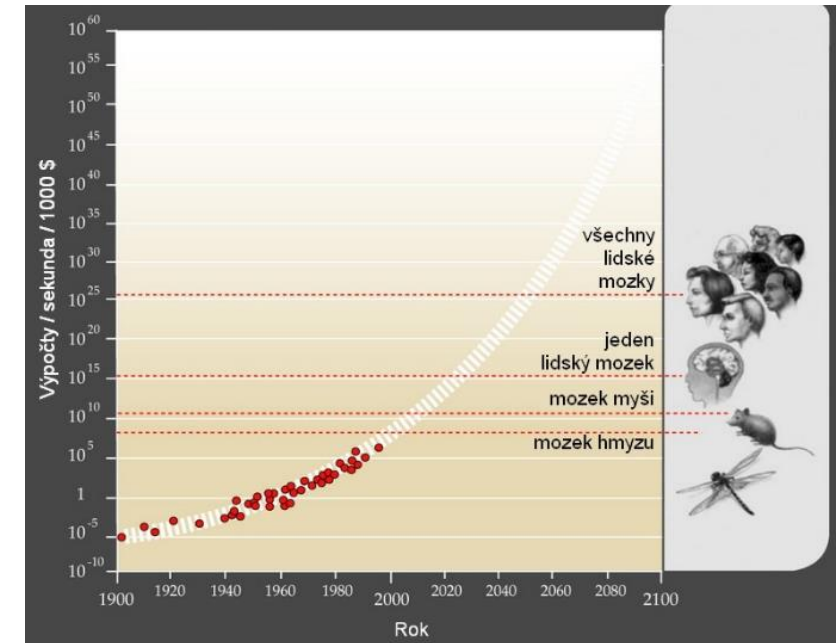
Lineární adaptace: Lidský mozek se vyvíjel po miliony let v prostředí s pomalými změnami, což kontrastuje s rychlým tempem moderních technologií.

Kognitivní nesoulad: Naše schopnosti zpracovávat informace a rozhodovat se nejsou plně přizpůsobeny současnému digitálnímu prostředí, což může vést k přetížení a stresu.

Důsledky nesouladu

Mentální zdraví: Zvýšený výskyt úzkostí, deprese a poruch pozornosti je spojován s nadměrným používáním digitálních technologií.

Sociální dopady: Rychlé šíření dezinformací a polarizace názorů jsou částečně důsledkem neschopnosti mozku efektivně filtrovat obrovské množství informací.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

DILEMA DISKRIMINACE

64 % lidí, kteří se připojili k extremistickým skupinám na Facebooku, tak učinilo proto, že je tam nasměrovaly algoritmy.

— INTERNÍ ZPRÁVA FACEBOOKU, 2018

DILEMA DEMOKRACIE

Počet zemí s politickými dezinformačními kampaněmi na sociálních sítích se za poslední 2 roky zdvojnásobil.

— NEW YORK TIMES, 2019

DILEMA DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Studie na 5 000 lidech zjistila, že vyšší využívání sociálních médií koreluje s poklesem duševního a fyzického zdraví a životní spokojenosti, který si sami uvedli.

— AMERICAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY, 2017

SOCIÁLNÍ SÍTĚ – KDYŽ ZA PRODUKT NEPLATÍTE, JSTE JÍM VY SAMI.

Sběr dat: Sociální sítě sledují vaše chování – co sledujete, lajkujete, sdílíte, jak dlouho se díváte na příspěvky.

Analýza a profilování: Na základě těchto dat algoritmy vytvářejí detailní psychologické profily, které predikují vaše preference a chování.

Cílená reklama: Tyto profily jsou využívány k zobrazování personalizovaných reklam, což zvyšuje pravděpodobnost interakce a nákupu. Cílená reklama včetně politické!

PRODÁVÁ SE VÁŠ ČAS A VAŠE POZORNOST!!!

Monetizační modely

Reklamní příjmy: Hlavní zdroj příjmů sociálních sítí pochází z prodeje reklamního prostoru inzerentům, kteří platí za přístup k cílenému publiku.

Prodej dat: Ačkoliv platformy často tvrdí, že data neprodávají, ve skutečnosti je sdílejí s třetími stranami pro marketingové a analytické účely.

In-app nákupy: Některé platformy nabízejí placené funkce nebo virtuální předměty, které generují dodatečné příjmy.

DIGITÁLNÍ PROFILY – DVOJNÍCI O KTERÝCH NEVÍME

Co jsou digitální profily?

Digitální profil = soubor dat, který sociální sítě, e-shopy a další platformy vytvářejí o každém uživateli. Zahrnuje informace o chování, zájmech, preferencích, vztazích i emocích.

Jak vznikají?

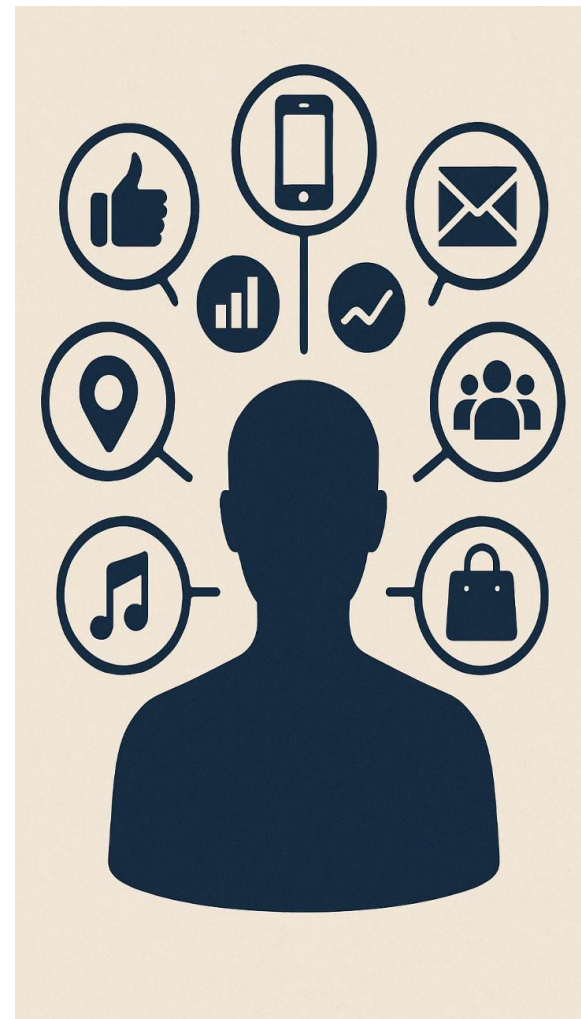
Sběr dat: kliknutí, vyhledávání, sledované příspěvky, délka interakcí. Algoritmická analýza: predikce chování, tvorba modelů osobnosti (tzv. person). Vylepšování: profil se průběžně aktualizuje na základě nových dat.

K čemu se používají?

Cílená reklama: lepší zaměření marketingových kampaní. Manipulace obsahu: přizpůsobení zpráv a informací, které uvidíte. Prediktivní chování: odhad, jaké rozhodnutí pravděpodobně učiníte. **Proto máme někdy pocit, že nás telefony „odposlouchávají“.**
Řešení – opatrně se souhlasy, anonymní režimy, alternativní vyhledávače (Brave Search, DuckDuckGo, Startpage, Qwant, Mojeek, Searx)

Rizika:

Ztráta soukromí: o uživateli mohou platformy vědět více než jeho blízcí. Náchylnost k manipulaci: individuálně cílený obsah může ovlivňovat rozhodování bez vědomí uživatele. Bubliny: algoritmy zobrazují stále stejný typ obsahu → omezují rozmanitost

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

SNAHA UDRŽET NÁS NA SÍTÍCH:

Cíl platformem:

Udržet uživatele co nejdéle online. Maximalizovat naši pozornost.

Jak toho dosahují:

Personalizovaný obsah: algoritmy přizpůsobují, co vidíme. Nekonečný feed: bez konce, bez nutnosti odcházet. Odměnové mechanismy: lajky, komentáře, notifikace.

Proč?

Více času = více dat o nás. Více dat = přesnější cílená reklama. Více reklamy = vyšší zisk pro platformu.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

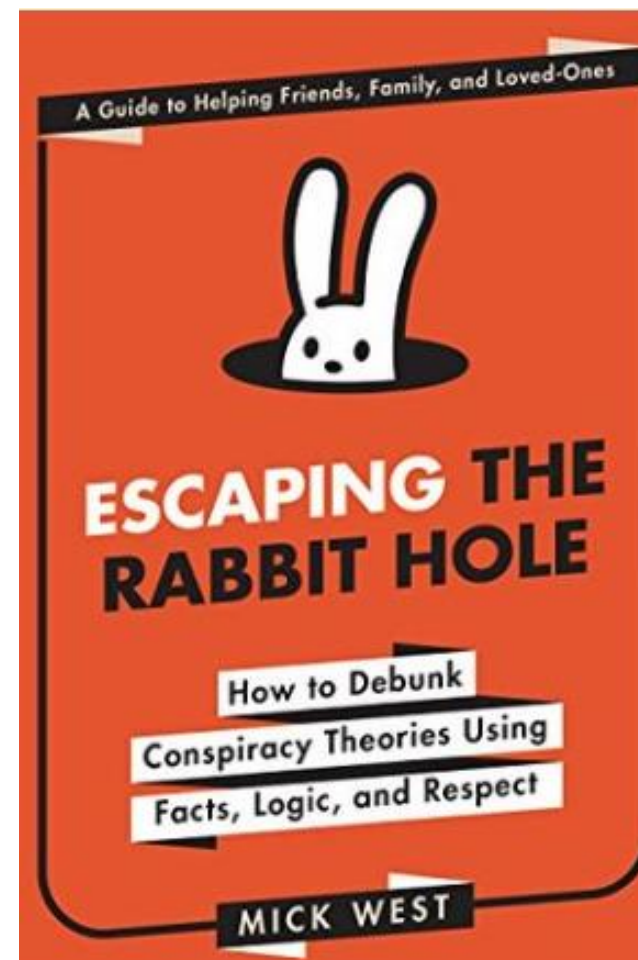
ECHO CHAMBERS A PRINCIP KRÁLIČÍ NORY

Jak fungují algoritmy?

Sledují, co se nám líbí, sdílíme, komentujeme.
Přizpůsobují obsah našim zájmům a emocím. Cíl:
Udržet nás co nejdéle na platformě.

Echo chambers: Vidíme stále stejné názory → naše
přesvědčení se upevňuje.

Princip králičí nory: Algoritmus postupně doporučuje
extrémnější obsah → ztrácíme širší perspektivu

MIKE WEST: ESCAPING THE RABBIT HOLE

- Praktický návod, jak pomáhat lidem věřícím konspiračním teoriím najít cestu zpět k realitě.

- Klíč: Fakta, logika a respekt, ne zesměšňování.

Hlavní principy:

- Naslouchat místo hádat se.

- Vyvracet omyly krok za krokem, ne útočit na všechno najednou.

- Respektovat emoce a obavy druhé strany.

- Budovat důvěru, ne „vyhrávat“ debatu.

- Změna myšlení je dlouhý proces.

- Cílem je podporovat kritické myšlení, ne nutit ke změně názoru silou.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

SOCIÁLNÍ SÍŤ NECHTĚJÍ, ABYSTE BYLI ŠŤASTNÍ, ALE ABYSTE BYLI ANGAŽOVANÍ!

Sítě sledují hlavně míru naší pozornosti, ne jestli se nám obsah líbí nebo nelíbí.

Algoritmy zjistily, že silné emoce (hlavně vztek, šok, pohoršení, znechucení) nás udrží déle online.

Negativní emoce mají silnější evoluční váhu než pozitivní → mozek reaguje intenzivněji na hrozby a nebezpečí než na běžné podněty.

→ Mozek je přirozeně nastaven reagovat více na negativní informace, protože v pravěku šlo o přežití (radši vidět problém než ho přehlédnout).

Psychologie hnusu (disgust sensitivity):

→ Hnus je obranný mechanismus: chrání nás před infekcí, nebezpečím a morálním selháním.

→ Některé druhy hnusu (fyzický, morální) jsou extrémně vázané na emoce a mobilizují pozornost.

Silné emoce = vyšší pravděpodobnost, že budete něco sdílet nebo komentovat → organický růst dosahu.

Rozdělená a rozčílená společnost tráví více času online → více peněz pro platformu.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Gopál Caitanya

January 20 at 5:51 PM · 🌐

Prosím, NIKDY nejezte hmyz.

Ani ze srandy....!

Hmyz obsahuje chitin, který nemůže být zpracován našimi střevy.

Ale chitin je velmi chutný polysacharid pro rakovinu, parazity, plísňe a téměř cokoliv, co způsobuje onemocnění.

Chitin je součástí jeho stavby.

Obsahují také metabolismické steroidy a zejména ekdysteron.

Tohle není potrava pro "savce".

Jedině ptáci mohou bezpečně zpracovat potravu hmyzu.

Trávicí systém ptáků je zcelájiný, než ten náš.

Navíc hmyz obsahuje velké množství těžkých kovů a doslova je mračen na pesticidy.

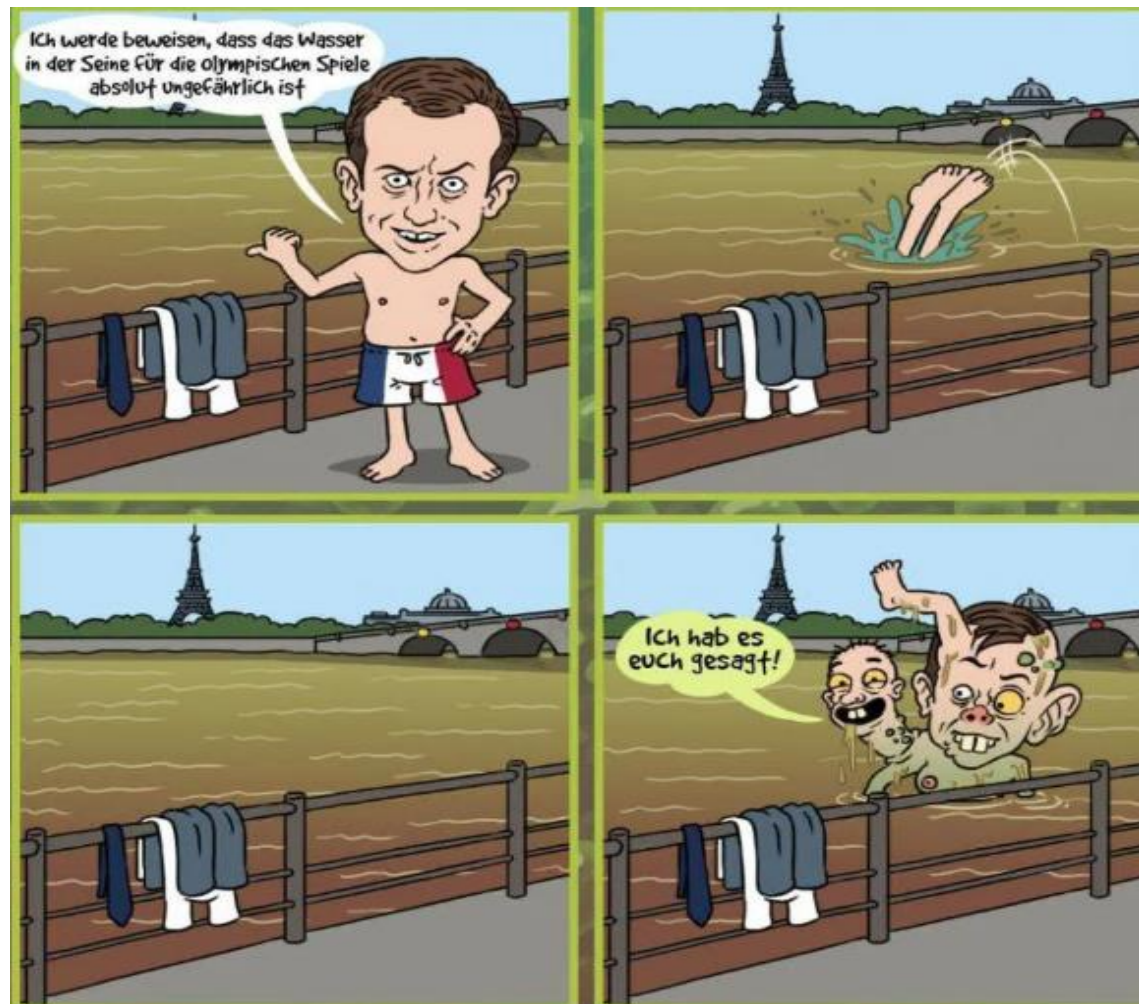
Tedy už asi víte, proč chtějí, abychom jedli brouky.

Pavel Štáška

👍👎👉👈 2.9K

1.1K comments · 8.6K shares

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

POUZE DVĚ ODVĚTVÍ
ŘÍKAJÍ SVÝM KLIENTŮ
UŽIVATELÉ - SOCIÁLNÍ
SÍTĚ A NELEGÁLNÍ
DROGY.

PARALELA MEZI ZÁVISLOSTÍ NA SUBSTANCÍCH A SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

Mechanismus závislosti:

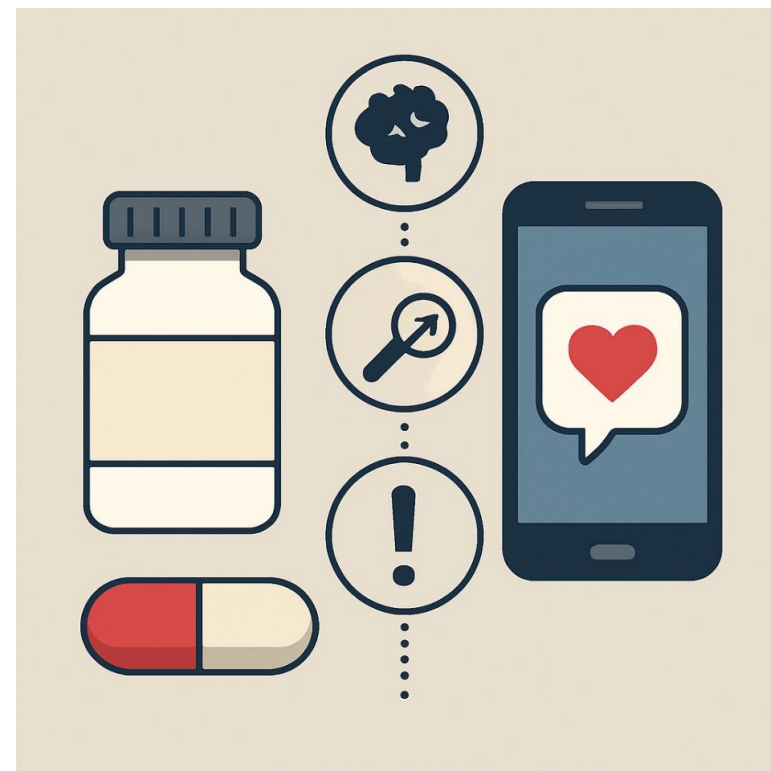
Rychlá odměna: dopaminové výbuchy (lajky, notifikace vs. chemická stimulace).

Toleranční efekt: potřeba stále silnějších podnětů pro stejný pocit uspokojení.

Abstinenční příznaky: neklid, podrážděnost při odpojení.

Cíl:

→ Maximalizovat čas uživatele a udržet ho závislého na pravidelném dávkování odměn.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

VÝRAZNÉ BARVY: NÁSTROJ PRO UDRŽENÍ POZORNOSTI

Proč výrazné barvy?

Přitahují okamžitou pozornost – mozek je evolučně nastaven reagovat na jasné podněty.

Vyvolávají emoce – červená (naléhavost), oranžová (vzrušení), žlutá (pozornost).

Podporují rychlé rozhodování – oko je přirozeně přitahováno ke kontrastům a sytým barvám.

Využití na sociálních sítích:

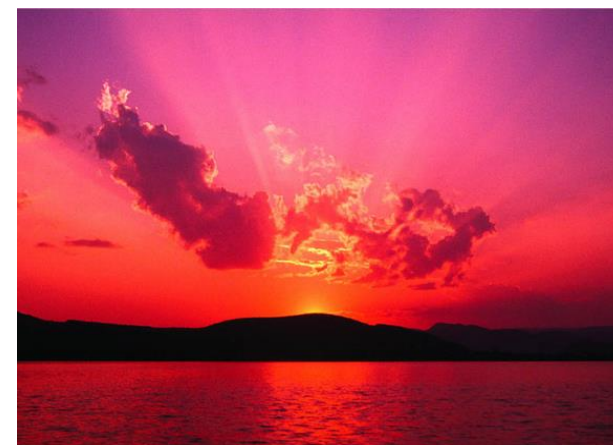
Notifikace: jasné červené nebo oranžové značky vybízejí k okamžité reakci.

Tlačítka a ikony: navržena tak, aby byly „neodolatelné“ a zvyšovaly počet kliknutí.

Celkové prostředí: kombinace uklidňujících a výrazných barev udržuje uživatele aktivní.

Cíl: Přerušit naši pozornost a přitáhnout ji zpět k obrazovce.

TIP: Černobílý režim na mobilu - Černobílý režim dělá obsah méně atraktivním. Omezí chuť bezmyšlenkovitě scrollovat, kliknout nebo otevřít aplikaci. Telefon se stává „nudnějším“, takže jej používáme více cíleně. Najdeme v nastavení telefonů nebo aplikacích (Digital Wellbeing, Stay Focus, Focus Mode)

DOPAMIN: MOTOR NAŠÍ MOTIVACE

Neurotransmitter (mozkový chemický posel). Klíčový pro pocit odměny, potěšení a motivace. Aktivuje se při očekávání něčeho pozitivního, nejen při dosažení cíle.

Jak funguje?

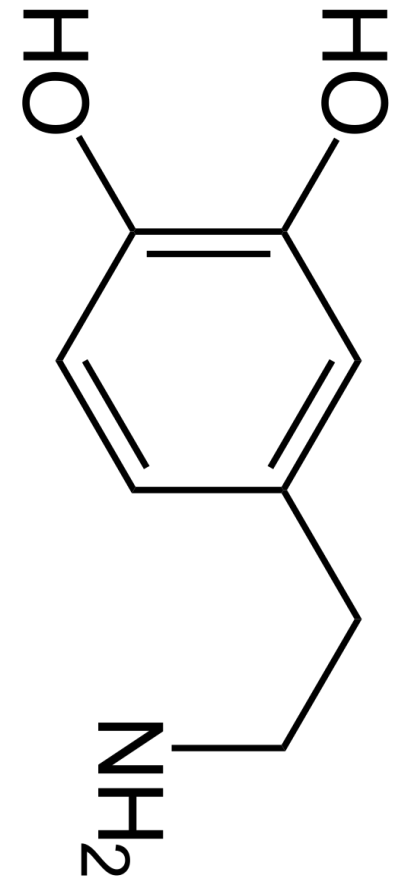
Očekávání odměny → zvýšení hladiny dopaminu → motivace k akci.
Odměna nebo úspěch → další „výstřel“ dopaminu → pocit uspokojení.
Opakování: Mozek si pamatuje cesty k odměně → vytváří návyky (dobré i špatné).

Když je dopamin v nerovnováze:

Nedostatek → apatie, deprese, ztráta motivace. Přebytek → riziko závislostí (na technologiích, látkách, hazardu).

Dopamin je pohonem naší touhy a chování. Dobré i špatné návyky vznikají stejným dopaminovým mechanismem.

<https://www.youtube.com/watch?v=7WcFshJhT-4>

SOCIÁLNÍ SÍTĚ A „LEVNÝ DOPAMIN“

Co je „levný“ dopamin?

Rychlé, snadné odměny bez námahy (lajky, notifikace, nové příspěvky). Poskytuje okamžité potěšení, ale bez dlouhodobého uspokojení.

Jak to funguje na sítích?

Krátké cykly odměn (scroll → lajk → notifikace). Neustálá stimulace dopaminového systému. Podpora návykového chování a častého návratu na platformu.

Důsledky:

Snížená trpělivost a schopnost soustředění. Potřeba stále více a rychlejších podnětů. Obtížné prožívání hlubší radosti a motivace v offline světě.

Sociální sítě prodávají rychlé potěšení – ale oslabují naši schopnost vytrvat za hodnotnějšími cíli.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

SOCIÁLNÍ SÍŤ, LEVNÝ DOPAMIN A MLADÝ MOZEK

Vývoj mozku u mladých:

Prefrontální kortex (řízení impulzů, plánování) dozrává až kolem 25 let.

Limbický systém (emoce, odměny) je v dospívání přehnaně aktivní.

Problém levného dopaminu:

Sociální sítě nabízejí rychlé odměny (lajky, notifikace) → snadná stimulace dopaminu.

Mladý mozek hůř odolává impulzům a rychlé potěšení se stává návykovým.

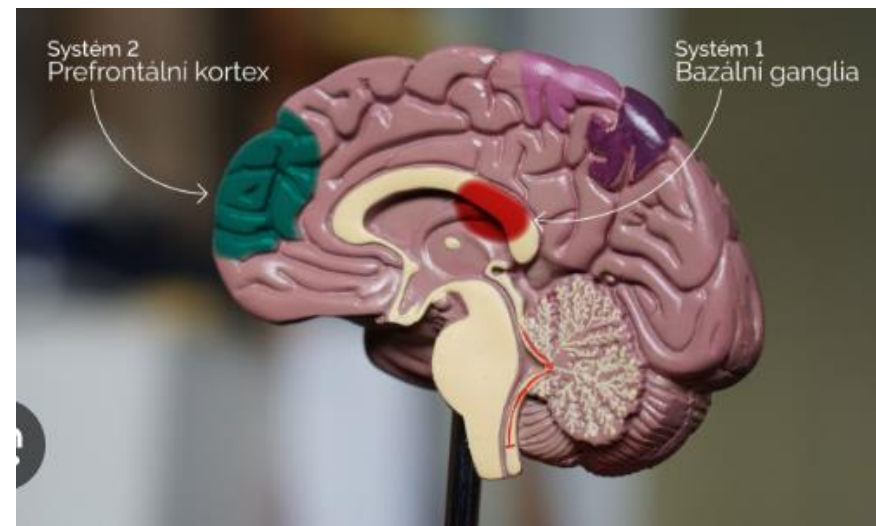
Rizika:

Slabší sebekontrola a větší náchylnost k závislosti.

Oslabená motivace k náročným, dlouhodobým cílům.

Zvýšené riziko úzkostí, deprese a emoční nestability.

**Sociální sítě zneužívají nedovyvinutý prefrontální kortex mladých –
prodávají rychlé potěšení za cenu jejich budoucí odolnosti**

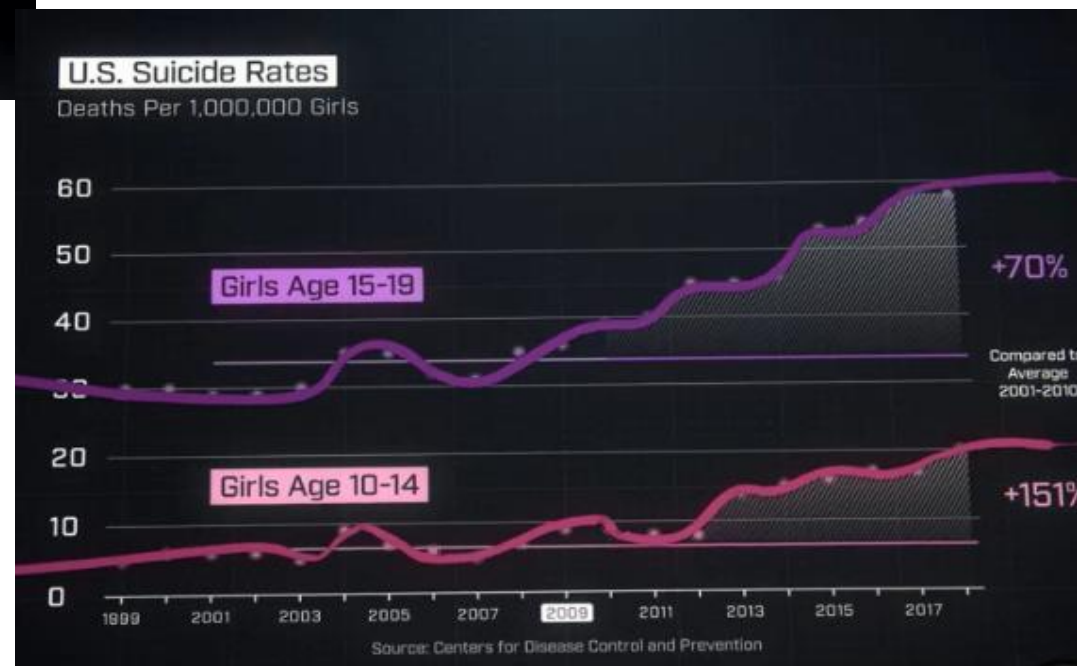
Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Nárůst sebepoškozování
a sebevražd
v souvislosti s nástupem
sociálních sítí

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

„TVÁŘ ZA OBRAZOVKOU: MLADÍ A DIGITÁLNÍ TLAK

FOMO – Fear of Missing Out. Neustálý přehled o životech ostatních vytváří pocit, že něco zmeškáme. Vyvolává úzkost, stres a závislost na online připojení.

Ideál krásy. Filtry, upravené fotky a selektivní prezentace vytvářejí nereálné standardy vzhledu. Může vést k poruchám příjmu potravy, nízkému sebevědomí a tělesné nespokojenosti.

Potřeba validace je základní lidská potřeba, ale nebyli jsme navrženi tak, že nám ji budou udělovat tisíce lidí. Lajky a komentáře = sociální měna. Mladí lidé si často staví sebehodnotu na reakci ostatních → riziko zklamání a emoční nestability.

Sociální sítě formují sebeobraz mladých přes optiku popularity, vzhledu a neustálého porovnávání.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

RADIKALIZACE MLADÝCH SKRZE SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Proč jsou mladí zranitelní? Hledají identitu, smysl a přijetí. Jejich emoční mozek je aktivní, ale schopnost kriticky vyhodnocovat informace se teprve vyvíjí. Sociální sítě jim poskytují okamžité potvrzení a přístup do uzavřených komunit.

Jak radikalizace funguje online? Algoritmy doporučují čím dál extrémnější obsah (princip králičí nory). Uzavřené komunity vytvářejí pocit sounáležitosti. Mladý člověk je vystaven narativu „my proti nim“.

Islamistická radikalizace: Mladí rekruti z Evropy byli přes YouTube, Telegram a Twitter naváděni k podpoře IS – často bez přímého kontaktu s reálnou komunitou.

Slovensko, bar Tepláreň (2022): 19letý útočník se radikalizoval online – zveřejnil manifest s nenávisným obsahem a odkazy na krajně pravicové ideologie z angloamerické manoféry.

Sociální sítě mohou být zbraní v rukou extremistů. Zacílené algoritmy, anonymita a emocionální osamělost mladých tvoří nebezpečnou kombinaci.

Podezřelé nabídky “privýdělnku” na sociálních sítích - vyzvedávání peněz, doručování balíčků (hlavně Telegram)

IDEOLOGIE AKCELERACIONISMU – MNOHO „OSAMĚLÝCH VLKŮ“

Ideologie, která věří, že současný světový řád je nefunkční a musí být zničen. Řešením je urychlit jeho rozpad → chaos → prostor pro nový (často autoritářský či extremistický) systém.

Brenton Tarrant – útok na dvě mešity v Christchurch na Novém Zélandu, 51 mrtvých. Ve svém manifestu „The Great Replacement“ volal po urychlení kolapsu společnosti prostřednictvím násilí. Inspiroval se předchozími střelci, šířil manifest přes 8chan a další fóra. Cíl vyvolat rasovou válku a destabilizaci.

Proč sociální sítě? Ideální nástroj pro šíření radikálních myšlenek a mobilizaci. Echo chambers a algoritmy pomáhají akcelerationistům zasít chaos. Šíření nenávisti, konspirací, falešných krizí. Povzbuzování k osobním útokům, násilí nebo teroru.

Proč to funguje? Mladí lidé hledající smysl, akci a radikalitu jsou ideálním cílem. Online komunita nahrazuje reálné vztahy, poskytuje jasné vysvětlení světa a **pocit moci(!!!)**.

MANOSFÉRA, INCEL HNUTÍ A ANDREW TATE

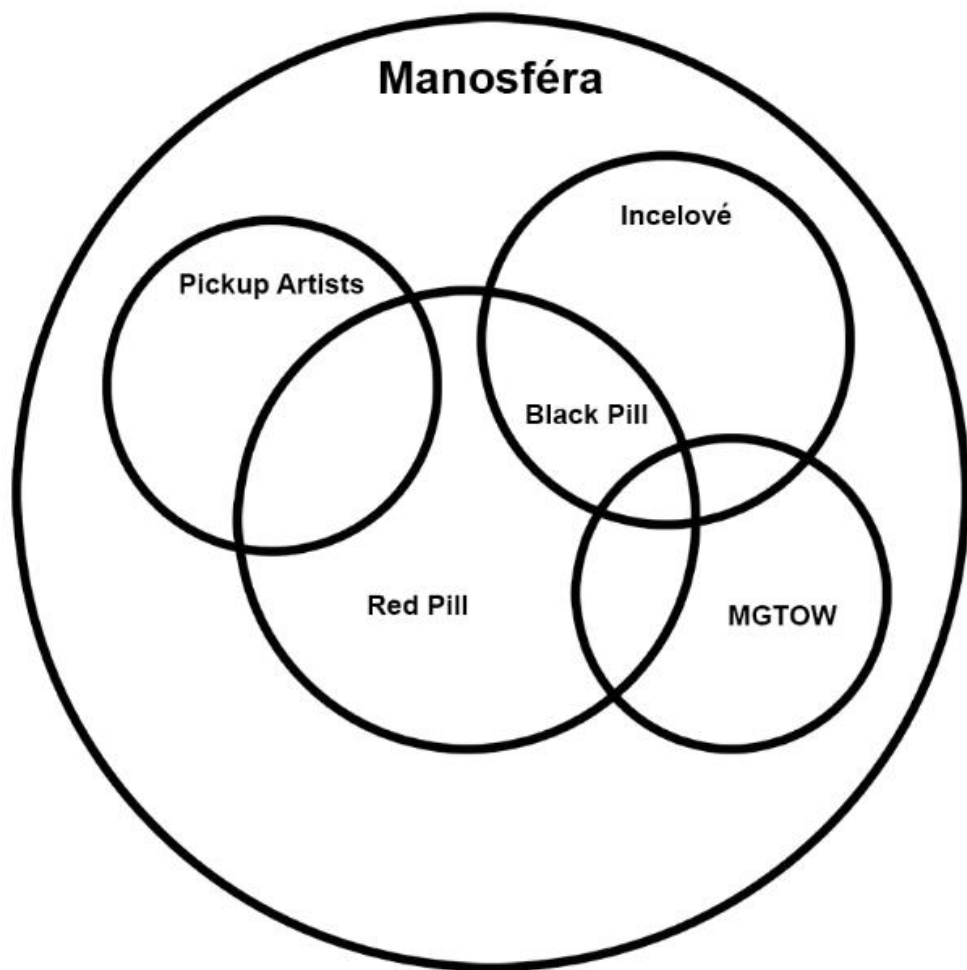
Síť online komunit zaměřených na **mužskou identitu**, často spojenou s **mizogynií a antifeminismem**.

Zahrnuje proudy jako:

- Incelové (nedobrovolný celibát)
- MGTOW (muži, co se odvrátili od žen)
- Red Pill ideologie – **red** svět je ovládán feminismem a muži se musí osvobodit, **black** – temný fatalismus, genetika určuje úspěch u žen, svět je nenapravitelný.

Incel hnutí:

Muži, kteří se cítí odmítnutí ženami a společnostmi. Časté prvky: frustrace, nenávist, izolace, někdy i násilné tendence. Někteří pachatelé útoků čerpali inspiraci právě z incel fór.

Radikalizace: Tyto ideologie mohou vést k izolaci, nenávisti vůči ženám a v některých případech k násilným činům.

Online komunity: Fóra a sociální sítě mohou posilovat tyto přesvědčení a vytvářet uzavřené skupiny s extrémními názory.

Dopad na společnost: Šíření těchto ideologií může přispívat k polarizaci a zhoršování genderových vztahů.

Andrew Tate:

Kontroverzní influencer, propagátor toxické maskulinity. Oslovuje hlavně mladé muže – slibuje jim úspěch, moc a respekt „tvrdým přístupem“ k životu i ženám. Obviněn z manipulace, vykořisťování a podpory extremistických názorů

<https://mindtuber.cz/> (vypadá to dobře, ale nepročteno do hloubky)

PSYCHOHYGIENA PRO MLADÉ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Stanovit časové limity. Max. 1–2 hodiny denně na sociálních sítích. Používat aplikace na sledování času online.

Vědomá konzumace obsahu. Sleduj účty, které inspirují, ne ty, které vyvolávají stres. Vyhybej se bezmyšlenkovitému scrollování.

Offline activity. Každý den věnovat čas pohybu, koníčkům a osobním setkáním.

Digitální detox. Pravidelně si dávej dny bez sociálních sítí. Nezačínej a nekonči den mobilem.

Uvědomění emocí. Všímej si, jak se po používání sítí cítíš. Pokud převažuje úzkost, nuda nebo podráždění → je čas změnit návyky.

Vypnout notifikace. Černobílý režim telefonu. Vlastní příklad!

<https://www.replug.me/digitalni-wellbeing-co-to-znamená-a-jak-ho-dosahnout/>

MECHANISMY ŠÍŘENÍ DEZINFORMACÍ:

- **Kognitivní zkreslení**
- **Konfirmační zkreslení:** Tendence vyhledávat a přijímat informace, které potvrzují naše stávající názory, a ignorovat ty, které jim odporují.
- **Efekt opakování (illusory truth effect):** Opakované vystavení určité informaci zvyšuje pravděpodobnost, že ji budeme považovat za pravdivou, i když je nepravdivá.
- **Efekt stáda (bandwagon effect):** Tendence přijímat názory nebo chování, které jsou populární nebo běžně přijímané, bez kritického zhodnocení.

Sociální a technologické faktory

- **Echo chambers:** Sociální sítě často vytvářejí prostředí, kde jsou uživatelé vystaveni pouze názorům, které odpovídají jejich přesvědčením, což posiluje jejich postoje a omezuje vystavení odlišným pohledům.
- **Názorové bubliny:** Algoritmy sociálních sítí personalizují obsah na základě předchozího chování uživatele, což může vést k omezenému spektru informací a posílení stávajících názorů.
- **Sociální ovlivňování:** Lidé jsou náchylní věřit informacím, které sdílejí jejich přátelé nebo skupiny, ke kterým patří, což může vést k šíření dezinformací v rámci sociálních sítí.
- **Automatizace a manipulace:**
 - **Boti/falešní uživatelé:** Automatizované účty na sociálních sítích, které šíří dezinformace a manipulují diskusemi, často s cílem ovlivnit veřejné mínění nebo politické procesy.
 - <https://eurozpravy.cz/zahranicni/fico-a-facebook-je-lepsi-nez-beyonce-budi-to-podezreni-exministr-ostre-zautocil.b98t1vqc>
- **Emocionální apel:** Dezinformace často využívají silné emocionální reakce, jako je strach nebo hněv, k rychlému šíření a zvýšení angažovanosti uživatelů.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Vše

4,4 tis.

467

31

Další ▾

4 společní přátelé

Josef Kůrka

Zdeněk Kameš

Nad'a Schüllerová

Mirka Gažíková
5 společných přátel

Věra Zimová

Jan Grossmann

Přidat přítele

Přidat přítele

Přidat přítele

Přidat přítele

Přidat přítele

MECHANISMY KONSPIRAČNÍCH TEORIÍ:

- **1. Vysvětlení složitosti jednoduchým příběhem** - Svět je chaotický a složitý → konspirace nabízí jednoduchý a jasný výklad. Vytváří dojem, že „nic se neděje náhodou“.
- **2. Rozdělení na „my“ vs. „oni“** - Zastánci konspirační teorie jsou „ti probuzení“, ostatní jsou naivní oběti nebo součást systému. Posiluje identitu skupiny a dává pocit výjimečnosti („my víme pravdu“).
- **3. Nemožnost vyvrácení (sebeobranný mechanismus)** Jakýkoli důkaz proti teorii je považován za součást spiknutí. Argument: „Kdyby to nebyla pravda, tak proč to tak moc zakrývají?“
- **4. Podezření místo důkazů.** Konspirační teorie často nepředkládají důkazy, ale pracují s otázkami typu: „Není to zvláštní, že...?“ „Nepřijde ti to podezřelé, že...?“ To vyvolává pochybnosti, aniž by bylo cokoli prokázáno.
- **5. Spojování nesouvisejících věcí.** Z jednotlivých faktů nebo náhod se vytváří zdánlivě logické spojení. Dosadit a propojit lze cokoli (covid, migrace, lgbt, slintavka a kulhavka atd., výpadek energie ve Španělsku.)
- **6. Apel na emoce.** Strach, hněv, frustrace → silné emoce zvyšují náchylnost uvěřit. Emocionální obsah se lépe šíří a méně ověřuje.

ZÁKLADNÍ OTÁZKY PRO INFORMAČNÍ GRAMOTNOST:

- **KDO?** Kdo je autorem nebo tvůrcem sdělení? Jaké informace lze o autorovi nebo tvůrci sdělení dohledat? Kdo má kontrolu nad vznikem a šířením sdělení?
- **CO?** Co je obsahem sdělení? Jaké názory a hodnoty jsou ve sdělení přítomny? Jsou ve sdělení uvedené zdroje? Jak se dají informace ověřit?
- **KOMU?** Jaké cílové skupině je sdělení určeno? Jakým způsobem se sdělení šíří? Jak může sdělení ovlivnit postoje, jednání či chování cílové skupiny.
- **JAK?** Jak se sdělení snaží upoutat pozornost? Jaký je jazyk a vizuální forma sdělení? Jaké emoce chce v příjemcích vyvolat a proč?

PROČ? Proč bylo dané sdělení vytvořeno? Kdo má ze sdělení

<https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/analyza/hejt>

POKUD MÁM POCIT, ŽE SE VE MNĚ NĚKDO POKOUŠÍ VZBUDIT SILNÉ EMOCE, TAK JE TO VĚTŠINOU PRAVDA A NĚKDO MĚ MANIPULUJE.

VALUE BASED COMMUNICATION A „BRICKS OF BELIEFS“:

- **Value-Based Communication** (komunikace založená na hodnotách) je přístup, který se zaměřuje na propojení sdělení s hluboce zakořeněnými hodnotami cílového publika, jako jsou spravedlnost, bezpečí nebo rodina. Namísto pouhého předkládání faktů se tento přístup snaží navázat emocionální spojení a budovat důvěru prostřednictvím sdílených hodnot. Tímto způsobem lze efektivněji oslovit publikum a zvýšit pravděpodobnost, že sdělení bude přijato a pochopeno.
- **"Bricks of Beliefs"** (cihly přesvědčení) je metafora popisující, jak jsou lidská přesvědčení a názory postaveny na základních hodnotách a identitě jednotlivce. Přímé napadání těchto základů může vést k obranné reakci a posílení původních přesvědčení. Místo toho je efektivnější přístup, který respektuje tyto "cihly" a snaží se porozumět jejich struktuře. Tím lze lépe komunikovat a případně ovlivnit postoje bez vyvolání odporu.
- Oba přístupy zdůrazňují důležitost porozumění hodnotám a přesvědčením publika pro efektivní komunikaci, zejména v kontextu boje proti dezinformacím.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace **streetwork.cz**

ANTES DE SER GUERRILLERO,
ERES MI HIJO.

MinDefensa

ESTA NAVIDAD TE ESPERO EN CASA.
DESMOVILIZATE. EN NAVIDAD TODO ES POSIBLE.

MinDefensa

ESTA NAVIDAD TE ESPERO EN CASA.
DESMOVILIZATE. EN NAVIDAD TODO ES POSIBLE.

MinDefensa

ESTA NAVIDAD TE ESPERO EN CASA.
DESMOVILIZATE. EN NAVIDAD TODO ES POSIBLE.

TIKTOK VS. DOUYIN - DVĚ TVÁŘE JEDNÉ APLIKACE

TIKTOK:

- Určený pro uživatele mimo Čínu.
- Obsah: převážně zábava, trendy, challenge, influenceri.
- Algoritmus podporuje co nejdelší sledování.
- Volnější regulace (i když pod tlakem EU/USA).
- Časté obavy z dopadu na duševní zdraví mladých.

DOUYIN:

- Funguje pouze v Číně, ale patří stejné firmě – ByteDance.
- Přísná státní cenzura a regulace obsahu.
- Obsah: více vzdělávací, vlastenecký, kulturní.
- Mladší 14 let: časový limit 40 minut/den, dostupný jen mezi 6:00–22:00.
- Důraz na „pozitivní“ hodnoty a vzory.

NEBEZPEČNÉ TRENDY A VÝZVY NA TIKTOKU:

•Paracetamol Challenge

- mladí lidé konzumují vysoké dávky běžně dostupného léku (např. Paralen), aby „ukázali, že vydrží hodně“
- může vést k vážnému poškození jater nebo smrti

•Blackout Challenge (nebo Choking Game)

- uživatelé si dočasně přerušují přísuv kyslíku (škrcení, držení dechu) pro krátký pocit euforie
- zaznamenané úmrtí dětí, včetně osmi- a devítiletých

•Fire Challenge

- účastníci si na tělo nanasou hořlavou látku a zapálí se
- způsobené těžké popáleniny a hospitalizace

- Proč je to tak nebezpečné:** Touha po virálním úspěchu a uznání (lajky, dopamin). Skupinový tlak a pocit „když to dělají ostatní, zvládnou to taky“. Mladý mozek (zejména v dospívání) má slabší kontrolu nad impulzy a riziky.

DOBRÁ PRAXE: ROMSKÁ TIKTOKERKA

- Nezisková organizace Romea začala aktivně využívat TikTok ke sdílení pozitivních příběhů, osobních zkušeností a boření stereotypů. Angažovala romskou tiktokerku Sarah a využívá i "digitální tiktokerku".
- Jaký to má přínos?
- Zvyšují povědomí o romské kultuře, historii i každodenní realitě.
- Posilují hrdost a identitu mladých lidí.
- Pomáhají snižovat předsudky a bojovat proti rasismu skrze autentický a lidský obsah.
- https://refresher.cz/159985-Sarah-bojuje-proti-rasismu-TikTokem-Utoky-se-z-ulic-prelily-v-hejty-na-internetu-nektere-komentare-predavame-policii?utm_source=chatgpt.com

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

ČÍNSKÝ VLIV SKRZE INFLUENCERY - PŘÍPAD „ČESKY MLUVÍCÍCH“ TVÁŘÍ A NEOZNAČENÝCH CEST

- **Influenceri napojení na státní média** - Osoby vystupující jako Lada Wang a Pepa Zhang vytvářejí obsah v češtině. Jsou zaměstnanci čínského rozhlasu pro zahraničí (CGTN / CRI). Cílem je šířit pozitivní obraz Číny mezi českým publikem.
- **Neoznačené cesty influencerů** - V roce 2024 absolvovali někteří čeští influenceri plně hrazené cesty do Číny, např. i do regionu Sin-ťiang. Video a příspěvky ukazovala ideální obraz země, bez zmínky o represích. Obsah nebyl označen jako sponzorovaný, ačkoliv byl propagandistického charakteru.
- **Rizika** - Netransparentní propagace cizích vládních zájmů. Ovlivňování veřejného mínění skrze „soft power“. Varování od BIS: systematický pokus o tvarování mediálního prostoru a oslabování kritických hlasů.

pepazhang

Sledování

Zpráva

+8

...

Příspěvky (1 110)

Sledující (6 946)

Sleduji (57)

Pepa Zhang

Osobní blog

Ahoj! Jsem Pepa. Teď bydlím v Pekingu. Rád bych s vámi sdílel můj zajímavý život.

PŘÍSPĚVKY

REELS

OZNAČENÍ

AI A OSOBNÍ DATA – JEŠTĚ VÍC RIZIK

- **Co má AI společného se sociálními sítěmi?** Stejně jako sociální sítě, i AI může shromažďovat osobní data: chování uživatele, zájmy, polohu, demografii. Využívá je k cílení, předpovědím a personalizaci obsahu.
- **Co je navíc?** AI analyzuje způsob myšlení – jazyk, vzorce chování, preference. Získává přístup k našemu rozhodování, emocím, slabinám. Učí se imitovat lidské myšlení → potenciál pro manipulaci ještě silnější než u klasického obsahu.
- **Rizika:** Ztráta soukromí na hlubší úrovni – nejen co děláme, ale i jak přemýšlíme. Možnost zneužití dat k prediktivní kontrole chování. Rozostření hranice mezi autentickou komunikací a psychologickým profilem vytvořeným algoritmem.

RIZIKA ČÍNSKÉ AI DEEP SEEK

- **Co je DeepSeek?** Čínský model umělé inteligence srovnatelný s GPT nebo Gemini. Vytvořen v souladu s politikou Komunistické strany Číny. Navržen nejen k asistenci, ale i k kontrole a ovlivňování informací. **JE ZDARMA. Uživatelé mohou využívat její funkce bez registrace a bez omezení počtu dotazů**
- **Rizika pro uživatele.** Sběr osobních údajů a jazykových vzorců chování uživatele. Státní dohled a cenzura – zakázaná témata (Tchaj-wan, Tibet, Ujgurové, demokracie) jsou automaticky blokována. Model může šířit pouze schválenou ideologii, ne pluralitní názor.
- **Proč to není jen čínský problém?** DeepSeek (a podobné nástroje) mohou být globálně dostupné – i v Evropě. Uživatelé si nemusí být vědomi, že jejich data jsou analyzována cizí státní AI. Hybridní propaganda: Zvenku neutrální nástroj, uvnitř řízený zájmy cizí moci.

UMĚLÁ INTELIGENCE A VIZUÁLNÍ „REALITA“

- Co dnes AI dokáže? Generovat realistické fotografie i existujících lidí. Vytvářet deepfake videa, ve kterých lidé říkají nebo dělají něco, co nikdy neřekli. Napodobovat hlasy, výrazy tváře a pohyb s vysokou přesností.
- Co se změnilo? AI se za poslední roky výrazně zrychlila, zpřesnila a zpřístupnila. Nástroje, které byly dříve jen pro experty, jsou dnes volně dostupné online zdarma.
- **Rizika:**
 - Dezinformace a manipulace – lze zfalšovat projev politika, „důkaz“ události nebo identitu člověka.
 - Ztráta důvěry ve skutečnost – co je ještě „pravda“, když obraz i zvuk lze věrohodně zfalšovat?
 - Kyberšikana a vydírání pomocí falešného obsahu (např. intimních deepfakes).

UMĚLÁ INTELIGENCE A RUSKÁ PROPAGANDA

- Chat GPT i další modely AI byly ovlivněny ruskou dezinformační sítí PRAVDA, která se maskovala jako legitimní zpravodajství. Model začal opakovat proruské narativy, např. o válce na Ukrajině nebo o „zlém Západu“.
- Proč je to problém?
- AI působí důvěryhodně, ale může šířit zkreslené nebo nepravdivé informace. Uživatel si nemusí uvědomit, že je cílem nepřátelské propagandy.
- AI je jen tak spolehlivá, jak spolehlivá jsou její data. A ta mohou být cíleně zmanipulovaná.

Umělá inteligence šíří proruskou propagandu. Nejoblíbenější chatboty citují dezinformační server

RIZIKA KAŽDODENNÍHO SPOLÉHÁNÍ NA UMĚLOU INTELIGENCI:

- Mladí lidé často AI věří „na první dobrou“, bez ověřování. Nechají si vygenerovat celou prezentaci.
- AI působí sebevědomě, ale může chybovat nebo halucinovat odpovědi.
- Má tendenci vždy něco říct – i když „neví“ → může šířit nesmysly nebo nepravdivé informace.
- Co s tím?
- Ověřuj zdroje a kontext, neber AI jako neomylnou autoritu.
- Používej ji jako nástroj, ne náhradu za vlastní myšlení.
- AI dává smysl jako inspirace doplněk, inspirace, klíčové věci vždy ověřovat.

VLIV SOCIÁLNÍCH SÍTÍ NA SPOLEČNOST

•Genocida Rohingů (Myanmar)

- Facebook byl v Myanmaru hlavním zdrojem informací – pro většinu lidí prakticky internet = Facebook.
- Platforma umožnila šíření nenávisti, dezinformací a výzev k násilí proti muslimské menšině Rohingů.
- OSN označila roli Facebooku jako "nástroj pro etnické čistky" – šíření násilného obsahu nebylo včas moderováno.

•Brexit (Spojené království)

- Sociální sítě hrály zásadní roli v kampani před referendem (2016).
- Pomocí cílených reklam (např. skrze Cambridge Analytica) docházelo k manipulaci emocí voličů, využití strachu a dezinformací.
- Výsledkem byla silná polarizace společnosti a rozhodnutí, které ovlivnilo budoucnost celé země. (film Uncivil war)

„NEJVYŠŠÍ UMĚNÍ VÁLKY JE PODMANIT SI NEPŘÍTELE BEZ BOJE.“

- Sun-ťc „Umění války“ – 5. století před naším letopočtem
- Tato myšlenka je z 3. kapitoly *Umění války* a vyjadřuje, že **nejefektivnější vítězství je to, které se dosáhne manipulací, klamem, oslabením morálky a rozvrácením protivníka – nikoli přímým střetem**
- V moderním kontextu (např. informační válka, propaganda, psychologické operace) se často parafrázuje jako: „Nejlepší válka je ta, při které přesvědčíš nepřítele, aby se vzdal dřív, než vytáhne zbraň.“
- Rusko dlouhodobě vede psychologickou a informační válku vůči západním demokraciím. Cílem není dobýt území, ale oslabit vnitřní stabilitu, důvěru ve stát, rozdělit společnost. Jak to funguje? Síření dezinformací a konspirací: → „EU ničí národní státy“, „Západ chce válku“, „vakcíny jsou nástrojem kontroly“
- Podpora extrémních názorových proudů: → Zesilování rozporů mezi lidmi (např. pro/anti systém, očkování, migrace) Vytváření pocitu, že „všechno je zmanipulované“, „nemá cenu se snažit“.

FIMI – INFORMAČNÍ VMĚŠOVÁNÍ CIZÍCH MOCNOSTÍ

- FIMI znamená, že cizí státy záměrně ovlivňují veřejné mínění nebo rozhodování jiné země, a to prostřednictvím informací, manipulací nebo dezinformací.
- Jak to probíhá?
- Šíření dezinformací a falešných zpráv
- Vytváření rozdělení ve společnosti („rozděl a panuj“)
- Zpochybňování důvěry ve vládu, média, demokracii
- Ovlivňování voleb, protestů nebo krizí
- Kdo to dělá?
- Typicky autoritářské státy (např. Rusko, Čína) s cílem oslabit Západ, posílit svůj vliv a destabilizovat oponenty.

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

CHH MV
@CHH_MVCR

O tom, že Rusko dlouhodobě působí proti zájmům ČR, už není dnes třeba nikoho přesvědčovat. Nejde ale jen o kybernetické útoky nebo výbuchy ve Vrběticích. Příklady vlivového působení Ruska v ČR za poslední dekádu najdete ve článku na našem webu: [mv.gov.cz/chh/docDetail....](https://mv.gov.cz/chh/docDetail.aspx?docid=22518858&docType=ART)

Ruské vlivové působení v ČR

<https://mv.gov.cz/chh/docDetail.aspx?docid=22518858&docType=ART>

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

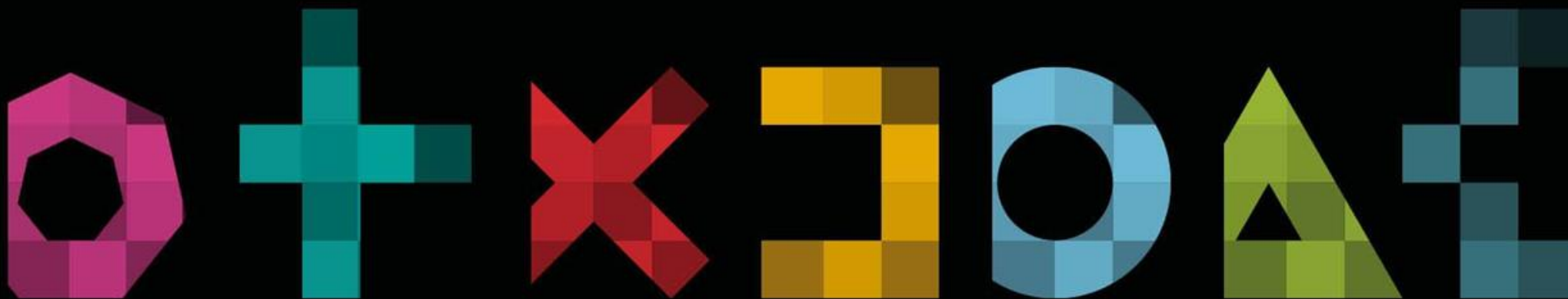

Financováno
Evropskou unií

česká asociace

streetwork.cz

Konference je financována z projektu Čas pro ČAS, reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001363, který je financován Evropskou unií, a z programu Erasmus+ projektu Street Workers and Institutions, reg.č. 2023-1-CZ01-KA210-YOU-000157853, který je spolufinancován Evropskou unií.